

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Ennuste: 3

Päivämäärä: 30.10.2023

Täyttöohje

- Ennusteen päähuomioista kirjoitetaan
 - tiivistelmä, jota käytetään talouden ja toiminnan työpöytään sekä muihin kaupunkitason tiivistyksiin kaupungin johdolle.
 - yksi, yhtenäinen analyysi oman otsikkonsa alle.
 - riskeistä tulee oman otsikkonsa alle analyysi
 - kaikki yllä mainitut analyysit kirjoitetaan talousarviovuoden näkökulmasta
- Strategiasta tulee oman otsikkonsa alle analyysi koko valtuustokauden näkökulmasta
- Kirjoitathan jokaisesta kohdasta lyhyen ja informatiivisen analyysitekstin, jossa on olennaisimmat päähuomiot

Ennusteen tiivistelmä: keskeisimmät nostot ranskalaisilla viivoilla (maksimimerkkimäärä 2200)

- kuvaa keskeisimmät talousarvion toteutumiseen vaikuttavat tekijät (kaupungin johdolle)
- älä listaa lukuja vaan keskity syihin ja tekijöihin lukujen takana

- Toimintakate on alittumassa 1,8 M€, suurimmat selittävät tekijät ovat osin tavoitteita pienemmät myyntitulot, energiakulujen kasvu, liikuntakiinteistöjen ylläpito ja ennakoitua suuremmat palkankorotukset
- Katealituksesta 4,1 M€ on energiakulujen ennustettua nousua, jonka ennuste saattaa muuttua paljonkin (hoidetaan kaupunkiyhteisesti) Alkuvuonna toteumat ovat olleet huomattavasti budjettia suuremmat. Sopimushinnat edelleen budjetoitua korkeammalla tasolla. Hinnat ovat laskeneet alkuvuoden korkeasta tasosta (31 -> 14 c/kwh) ja niiden ennakoidaan laskevan loppuvuonna lisää. Säästöä ennustetaan tulevan tilavuokrista noin 2 M€.
- Investointien ennustetaan toteutuvan budjetin mukaan, pois lukien 2,2 M€, jotka on siirretty jo ensi vuodelle
- Laitosavustusten ennustetaan alittuvan kulttuurin osalta 0,5 M€ taidemuseon siirtymisen aiheuttaman oikaisun vuoksi
- Koronapalautumisen määräraha (4,2 M€) ennustetaan käytettävän kokonaan vuoden loppuun mennessä
- Sitovien tavoitteiden osalta ennustetaan, että toiminnan elinvoimaisuutta mittaava käyntikertatavoite ylittyy. Toiminnan tehostumista mittaavan tavoite ei ole toteutumassa, kun liikuntapalvelujen yksikkökustannusten ennustetaan jäävän tavoitteesta, jota selittää erityisesti liikunnan kiinteistöjen energiakustannukset.
- Muiden toiminnallisten talousarvion tavoitteiden ennustetaan toteutuvan tavoitteen mukaisesti, paitsi tavoite "Parannetaan ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä", jonka 2. mittari liikunnan kurssitoiminnan täyttöasteesta ja kävijämäärästä ennustetaan jäävän tavoitteesta. Tätä selittää se, etteivät ikäihmiset ole palanneet toimialan palveluihin odotetusti.

Ennusteen analyysi: talousarvion toteutumiseen vaikuttavat tekijät (käyttötalous, irtaimen investointi, sitovat toiminnan tavoitteet sekä määrä- ja taloustavoitteet) sekä niiden johdosta käynnistetyt johtamistoimenpiteet

- kuvaa keskeisimpiä muutoksia ja syitä ennusteen taustalla
- kuvaa mihin taustaoletuksiin ennuste perustuu
- jos talousarvion nähden on selkeitä poikkeamia, kuvaa mitä johtamistoimenpiteitä näiden johdosta on käynnistetty

- älä listaa lukuja vaan keskity syihin ja tekijöihin lukujen takana

Käyttötalous

Katealituksesta 4,1M€ on energiakulujen nousua, joka on määrä kattaa kaupunkiyhteisesti. Alkuvuonna toteumat ovat olleet huomattavasti budjettia suuremmat. Ensimmäisen yhdeksän kuukauden aikana budjetti on ylittynyt jo 2,9 miljoonalla eurolla. Toimialan johtamistoimenpiteet energiankulutuksen vähentämiseksi ovat tehonneet, sillä energian kulutus on ollut viime vuotta matalampaa ensimmäisten yhdeksän kuukauden aikana. Tavoitteena on ottaa käyttöön energiaa säästävää teknologiaa, jolla voidaan pienentää energian kulutusta entisestään tulevaisuudessa.

Toimintakatteen alitusta pienentää noin kahden miljoonan ennustetut säästöt vuokrakuluissa ja talousarviota parempi tulokertymä, joka saadaan pääosin budjettia suurempien avustustulojen sekä liikuntapalvelukokonaisuuden ennakoitua suurempien maanvuokratulojen ansiosta.

Toimintakatteen tasapainottamiseksi toimiala tehostaa myyntitulojen parantamistoimenpiteitä ja käynnistää tuottavuustoimia sopeuttamalla lähinnä palvelujen ostoja. Henkilöstökuluissa saataneen säästöjä rekrytointien luonnollisen viivästymisen myötä.

Irtaimen investoinnit

Investointien ennustetaan toteutuvan budjetin mukaan, pois lukien 2,2 M€, jotka on siirretty jo ensi vuodelle

*) Toimiala arvioi 27.9.2023 mennessä vuoden 2023 investointiohjelmassa olevat hankkeet, joiden toteutusedellytykset eivät täyty tänä vuonna, ohjelmoi ko. hankkeet seuraavalle vuodelle (vuoden 2024 raamin päälle) ja nolaa hankkeet vuoden 2023 kolmannesta ennusteesta.

Sitovat toiminnan tavoitteet

Toiminnan elinvoimaisuus: käyntikertojen ennustetaan ylittävän tavoitteen 3 %. Toimialalla jatketaan palvelujen tehokasta markkinointia ja viestintää käyntikertatavoitteen varmistamiseksi ja ikääntyneiden saamiseksi liikunnan kurssipalveluihin. Aktiivista ristiin markkinointia tehdään kaikissa palvelukokonaisuuksissa.

Toiminnan tehostaminen: yksikkökustannuksissa kaikissa muissa palvelukokonaisuuksissa päästään tavoitteeseen paitsi liikuntapalveluissa. Liikuntapalvelujen ennusteeseen vaikuttaa erityisesti energiakustannusten korkea taso ja ylläpitokustannukset.

Määrä- ja taloustavoitteet (suoritteet)

Tuottavuusindeksi paranee hieman talousarvion tavoitearvosta. Käyntikertojen kasvu on ollut menokasvua nopeampaa.

Arvio talousarviovuoden tavoitteisiin (sitovat ja muut), palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvistä merkittävistä riskeistä ja hallintatoimenpiteistä.**Strategiset riskit**

Resurssit eivät riitä kasvavan ja monimuotoistuvan kaupungin tarpeisiin. Pandemian jälkeen helsinkiläisten kuluttajakäyttäytyminen on muuttunut. Henkilöstöresurssien riittävyys, jaksaminen ja osaaminen ovat keskeisessä roolissa toimialan palvelujen toteuttamisessa ja kehittämisessä kaupunkistrategian mukaisesti.

Riskejä torjutaan

- o tavoitteiden ja talouden systemaattisella seurannalla ja tarvittavalla reagoinnilla 3. ennusteen havaintojen pohjalta.
- o loppuvuonna jatkuvalla palveluverkkosuunnittelulla, esihenkilötyön muutoshankkeella henkilöstösuunnittelulla, hallinnon tehtäväkartoituksella sekä henkilösuunnittelulla ja osaamisen kehittämisellä.
- o suunnittelemalla Fiilarin kyselyn tulosten pohjalta tarvittavia toimenpiteitä henkilöstökokemuksen ja henkilöstön pitovoiman vahvistamiseksi.

Taloudelliset riskit

Kustannusten nousu ja energian hinnan nousu ovat lisänneet menoja. Tulokertymä ei ole kaikissa palveluissa palautuneet koronaa edeltäneelle tasolle. Tilojen korjausvelka on kasvanut ja erityisesti kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden tilojen kunnossapito ja käytön tehostaminen on haasteellista.

Riskejä torjutaan

- o sopeuttamalla toimintaa taloudellisiin resursseihin ja kaupungin lisämäärärahoilla energiakuluihin.
- o ottamalla käyttöön lisää energiaa säästävää teknologiaa.
- o jatkamalla hinnastotyötä tulopohjan vahvistamiseksi
- o varmistamalla investointimäärärahojen suunnitelman mukaisen käytön

Toiminnalliset riskit

Segregaatio ja alueiden eriarvoisuus lisääntyvät. Haastavat häiriötilanteet palvelujen käyttäjien kanssa ovat lisääntyneet. Uudet investointi- ja rakennushankkeet eivät sisällä riittävää resursointia käyttötalouteen, esim. ylläpitomäärärahoina, joka vaikuttaa käytettävissä olevien muiden määrärahojen riittävyyteen.

Riskejä torjutaan

- o varmistamalla koronapalautusmäärärahojen suunnitelman mukaisen käytön
- o toimeenpanemalla työturvallisuutta vahvistavia toimenpiteitä
- o toteuttamalla kunnossapitotoimenpiteitä määrärahojen puitteissa

Kaupunkistrategian painopistealueiden toteuttamisen analyysi:

- Kuvaa strategisten tavoitteiden toteutumisen edistymistä valtuustokaudella: onnistumiset ja haasteet. Keskity tässä toimialan / liikelaitoksen tunnistamiin keskeisiin painopistealueisiin.
- Hyödynnä analyysissä kaupunkistrategian valintojen, ohjelmien ja painopisteiden otsikointia sekä painopisteissä esitettyjä tavoitteita.
- Arvioi strategian keskeisiin tavoitteisiin pääsemisestä valtuustokauden aikana ja kuvaa konkreettisia tekoja ja valmiiksi saatuja asioita.
- Kuvaa onnistumisia ja haasteita eri painopisteiden edistämisen osalta.
- Kuvaa kokonaisuuden kannalta olennaisten strategiamittareiden muutoksia ja mitä ne kertovat strategian onnistumisesta, jos mittaritieto on päivittynyt <https://www.hel.fi/fi/maatoksentekeo-ja-hallinto/strategia-ja-talous/kaupunkistrategian-ja-talouden-seuranta/kaupunkistrategian-seuranta>
- Ohjeellinen pituus on yksi sivu.
- Tekstissä voi raportoida useampaa ennustetta, jos otsikoi ne selkeästi.
- Tekstiosuudessa voi viitata aiempiin ennusteen osioihin.

Taide ja kulttuuri ovat hyvän elämän mahdollistaja

- Toiminnan elinvoimaisuus
 - käyntikertatavoite on ylitymässä. Erityisesti nuoret ovat palanneet palveluihin odotetusti, joskin ikäihmisten paluu on ollut odotettua heikompaa.

- Parannetaan ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikua ja harrastaa yhdessä
 - Vuonna 2023 ikääntyneiden kulttuuritoiminnan avustuksiin käytettävä määräraha oli yhteensä 1 300 000 euroa. Haku oli auki 9.1.-10.2.2023. Hakemuksia saapui määräaikaan mennessä 53 kpl. Kulttuurijaosto teki avustuspäätökset 18.4.2023 yhteensä 29 hakijalle.
 - Seniorikurssien tavoite kävijämäärissä jäänee toteutumatta, koska ikäihmiset eivät ole palautuneet palveluihin odotetusti. 16.10. mennessä toteuma oli 71 707 kävijää.
 - palvelutuotantoa on täydennetty laadukkailla etäpalveluilla, 10.10. mennessä oli toteutunut 52 digisisältöä
 - ikäihmisten hyvinvointia tukeva kaupunkitasoinen verkkosivusto on julkaistu 6.2.
<https://www.hel.fi/fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/ikaantyneille>

Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana

- Toiminnan tehostaminen
 - erityisesti liikunnan osalta energia- ja ylläpitokustannusten nousu on vaikuttamassa yksikkökustannustavoitteen toteutumiseen heikentävästi

Helsinkiäisten hyvinvointi ja terveys paranevat

- Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa
 - Common Approach -mallin koulutukseen on osallistunut 10.10. mennessä yhteensä 120 työntekijää

Toimiva ja kaunis kaupunki

- Parannetaan turvallisuuden tunnetta kaupunkiuudistusalueilla kaupunkiympäristöä ja palveluita kehittämällä.
 - tavoitteena toimialayhteisen pilotin toteuttaminen sujuvasta tilavarauspalvelusta Kaskon ja Kymppin kanssa yhdellä kaupunkiuudistusalueella
 - Tilavarauksen palvelukehitys- ja kulunhallinnan ratkaisut -pilotti on käynnistynyt tammikuussa
 - Toimipaikat: Malminkartanon harrastushalli, Kanneltalo (nuorisotalo, kirjasto, työväenopisto, kulttuuritalo) ja Leikkipuisto Kannelmäki
 - Tilavarausprosessien nykytila selvitetty ja lähtöarvot mitattu. Tavoiteprosessi avaimettoman kulun osalta suunniteltu. Tilakuvausten, ennakkotiedon, virtuaalisen tilaperehdytyksen ja tilojen opasteiden vaatimukset tunnistettu ja tilaperehdytysvideon ensimmäinen versio toteutettu. Tilavaraukseen liittyvät palvelusopimukset kuten (vartiointi ja siivous) on käyty läpi ja tunnistettu kehityskohdat.
 - Lukitus- ja kulunhallintaratkaisujen nykytila selvitetty. Integraatoratkaisun toteuttamisvaihtoehtojen kartoitus tehty. Toivottava ratkaisu kuvattu. Hankintaprosessi aloitettu ja hankinnan menettelytapa on päätetty. Markkinavuoropuhelu ja palveluntarjoajien esittelyt pidettiin kesäkuussa 2023. Toimenpiteellä on riippuvuus Varaamon jatkokehitysprojektin ja integraatioalustan ja kehyksen kanssa (kaupunginkanslian hankinta).
 - Koko projektilla on riippuvuus Varaamo-järjestelmäkehitykseen ja mahdollisesti kaupunginkanslian hankkiman integraatioalustan käyttöönottoon. Riippuvuudet aiheuttavat riskin projektin aikataululle ja kustannuksille.